

Mare Janakova Grujić

Arhitekta Dragutin Maslač (1875–1937)

Centar VAM, Beograd 2006.

Pred nama je najnovija monografska publikacija izdavačke kuće "Centar VAM". Posvećena je životu i delu jednog od danas gotovo zaboravljenih ali istaknutih srpskih graditelja iz perioda prekretnice XIX i XX veka, arhitekti Dragutinu Maslaću. Sasvim bezrazložno, ovaj neimar i njegov opus do danas nisu naišli na adekvatan tretman u našoj stručnoj publicistici, te ova monografija predstavlja prvi celoviti i sintetički poduhvat u kontekstu revalorizacije ove teme.

Dragutin Maslač (1875, S. Papratište – 1937, Beograd) je srpsko-minhenski đak. Živeo je i radio u Beogradu a vrlo često je bio angažovan i na izgradnji javnih objekata širom tadašnje države. Bio je jedan od osnivača Udruženja srpskih inženjera i arhitekata kao i međuratnog Kluba arhitekata. On je, takođe, osnivač i predsednik tehničkog preduzeća "Pionir" i jedan od inicijatora projektantskog biroa "Feniks". Zapažen značaj ima i njegova pisana kritička delatnost, po kojoj se ubraja u istaknute nosioce arhitektonske misli predmodernističkog doba u Srbiji. Gotovo čitav radni vek proveo je kao aktivan projektant u arhitektonskom odeljenju Ministarstva građevina, a u poslednjim godinama i kao šef-inspektor Arhitektonskog odeljenja. U njegova najznačajnija dela ubrajaju se: zgrada Sreskog načelstva i suda u Proku-

plju (1907–1911), projekti za Cvetni trg u Beogradu (sa V. Popovićem, 1910), zgrada Gimnazije u Čačku (1911–1926), Dom učenica u Krunskoj ulici u Beogradu (1911), projekat Mauzoleja–kapele na ostrvu Vidu (1915), Palata dr Dragomira nikolića u Ul. Srpskih vladara u Beogradu, Ristićeva palata u Skoplju (1925–27), Zamak na Hisaru kod Prokuplja (1928–29), Crkva sv. Đorđa na Čukaričkoj padini u Beogradu (sa V. Androsovim, 1928–32), kompleks sa crkvom sv. Nikole i dve vila u selu Šilopaju na Rudniku (1935–1939).

Knjiga se sastoji od trinaest tematskih jedinica. Nakon uvodnog dela i biografije, sledi bogat pregled Maslačevog arhitektonskog stvaralaštva. Zatim sledi poglavlje o pisanoj kritičarskoj delatnosti na koje se nasovezuju i tri reprintovana Maslačeva teksta ("Dom Narodnog predstavništva", "Skice za zgradu Monopolske uprave" i "Dve zgrade arhitekta Dimitrija Leka"). Tekstom "Uloga arhitekta Dragutina Maslaća u srpskoj arhitekturi" blisko se rasvetljava učinak ovog graditelja na sveukupnoj arhitektonskoj sceni srpskog i beogradskog podneblja i rezimira karakter njegovog arhitektonskog i pisanog stvaralaštva. Slede: zaključna razmatranja na engleskom jeziku, katalog radova, dve topografske karte Maslačevih objekata (na području Beograda i na području Srbije), spisak korišćene literature, spisak skraćénica, poreklo ilustracija i posebna napomena.

Monografija je formata B5 i obima 116 strana. Rađena na kvalitetnom papiru i sadrži 101 crno–belu ilustraciju.